

СЛАВЯНИКЪ

ПОЛИТИЧЕСКО-ЛИТЕРАТУРЕНЪ ВѢСНИКЪ.

Найма три пъти въ седмицата
всеки:
Вторникъ, Четвъртъкъ и Събота.

ЦБИЛ:
За година 20 лева сребърни
шест месеци 12 лева ср.
три 7
Една брой 20 стотинки.

Сическо което се отгласи до въстаника
надигна са напрахо до
T. X. Станчевъ въ Русчукъ

Неплатени писма не са приематъ
Ръженици назад се непращатъ

За обявления се заплаща:
За всеки ръдъ при пръвъ пътъ 20 ст.
За " " " втори " 10 ст.

Русе, 1 Августъ 1884 год.

Читателите ни върваме до днесъ да еж прочели и окръжното писмо на Цанкова, обнародвано въ посъдъния брой на въстника ни. Въ това писмо святца на великите тайни, съ високъ тонъ нарича авантюристи, амбициозни и безчести и сички ония мажие, които са обявиха противъ неговото намѣрение за онничожението на Т. Конституция и които не са повърдохъ подиръ му. Съ това си писмо Врачансия святецъ съзъни дѣто напада и докача честта на цѣла една партия, и тъ още доказва, че той се опира отъ съко морално въспитание. Либералите когато даваха рублики да го хранятъ и защищаватъ, когато ги бияха и запираха за него, тогава бѣхъ честни, а днесъ станаха безчести! Каква неизненада! — Длѣстъ той е вижда са най-честенъ, защото не можа да измѣни Т. Конституция и да опозори интелигенцията на Българския народъ. Длѣстъ той призовава сѫдитъ либерали, които нарича авантюристи и безчести и да образуватъ либерални бюро, когато отдавно сѫ образувани и искатъ да признаватъ неговото диктаторство. Въ столицата казаха честниния патриотъ, се избрали централно бюро, състоящце отъ него и падналиятъ министри, всички до единъ всенизѣстни отстъжници и измѣници на либералните начала, явни похитители на народната свобода и права. Святеца, както и неговите ангели и архангели, не са да не знаятъ, че въ Столицата има либерално бюро, избрано отъ представителите на сичките либерални бюро, съдователно самоизбраното бюро на Цанкова, остава да се счита за бюро на измѣници, които си продадохъ началата и си опозорихъ имѣто предъ цѣла народъ.

Относително за препоръката на Цанкова, кои лица да се избератъ за представители при допълнителните избори, ние се радваме че ги е означили поименно, понеже народъ ще има врѣме да ги опознае; тѣ сѫ сичките отъ лакентъ на Цанкова, които искатъ не само да измѣниятъ, и тъ и да онничожятъ конституцията и да введатъ въ настъ чокойлука, да създаватъ сенати и пашалъкъ. Затова народъ трѣбва добре да са нази отъ тѣзи хора и никой да не гласоподава за тѣхъ, защото тѣхното пристъствие въ камарата, ще бѫде отъ голѣма вреда за народъ и въобще за държавата.

Ние сме напълно уѣдени, че сички честни патриоти сѫ се намѣриле обидени отъ посъдъното писмо на Цанкова и непремѣнно ще му дадатъ да разбере, че тѣ не сѫ безчести като него.

ПО СЪДЕБНАТА ЧАСТЬ

(Продължение)

Съ циркуляра си № 507 г. Поменовъ отиде та наруши въ ст. 14 отъ Конституцията, споредъ която врем. сѫд. прав., съдебниятъ съдователи и пристави предписватъ, че всички отъ тѣзи навказанията става противъ нацина, които е прописи отъ съдебни актове, привилегии и други книжа определенъ въ закона за углавното съдопроизводство. Такъвъ дѣйствующъ у насъ законъ има още отпреди щата, когато поне както на посъдъне, чрезъ окръжните

конституциите съ временниятъ сѫд. правила (ст. ст. 816 управители. Съ това работите закъсняватъ значително, и 835). Споредъ тѣзи правила, които никоя властъ, защото повечето съдователи и пристави не стоятъ въ осъбънъ законодателната, но съ право да отменятъ или съделището на окръжниятъ сѫдъ, гдѣ имъ се заповѣда видоизмѣнява, на съделищата не е изрично дозволено да иратъ всички книжа за чужди подданици. На пр., да ходатайствува предъ Княза за съмѣчението изка съдователя или пристава отъ единъ околийски градъ, зането въ размѣръ, въздъхъ отъ предъдѣлъ на сѫдъ ако има да прѣзъ единъ чуждъ подданикъ за нѣщо въ та властъ, или за помиловането на подданикъ, и най ветирище отлагане, трѣба да прати привилегията Съдователю, не съ осъбънъ дръзъ отъ еграва на единъ въ окръжниятъ градъ до предѣдателя на сѫда, той отъ министъ да не представява на Държавниятъ глава, въ своя еграва ще праща писмо до окръжниятъ управителъ, чието име дѣйствува сѫдебната властъ, ходатайството на съделищата за съмѣчаване наказанието или пропизава въчъ, ще се даде привилегията на викани отъ съдователя на единъ осъденъ. Нека ни каже г. Поменовъ, този чуждъ подданикъ, макаръ той да живѣе въ околовийски градъ, съделището на съдователя или пристава. Но този начинъ интереса на българския подданикъ или на самото българско правителство ще се запази най-добре! Това е Поменовска мъдрост!

Циркуляра № 1526 (Държ. Вѣстн. брой 31) въде да допълни оня подъ № 1440, като се съобщава съ него, че щомъ надѣжното консулство се извѣсти редовно за предѣдателето испълнение на едно издадено сѫдебно рѣшене или опредѣление, пристава може да пристъпва къмъ испълнението, още и въ случаи че Консулството не е рачило да прати свой делегатъ, стига само извѣстило да става формално". Но допълнението трѣбаше да бѫде по цѣло, именно да може сѫда да пристъпва къмъ разглѣдането заочно дѣло на чуждъ подданикъ, когато е извѣстено, формално и своеобразно за дена на разглѣдане дѣлото, а не сѫда да отлага дѣлото само по тая причина, гдѣ консулъ не се стъпилъ като дѣланъ. Драгоманъ е занятъ въ друго засѣдане, когато та се свидѣ

ся безъ да чете сѫда рѣшението въ сѫдъ-засѣдание, както се прави съ присъдъ, които едзички се прочитатъ отъ предѣдателя или нѣкакъ членъ на сѫда въ засѣдание при отворени врати. Слѣдва, че по скоро трѣбаше съ този циркуляръ да се помене на съделищата, да не пишатъ (ако правягъ това) въ края на рѣшението: "прочетено въ окончателна форма" едно-кога, безъ да сѫ го чели нѣкому, а "изгответо въ окончателна форма и подписано едно-кога". Въ този случай, още трѣбаше да се помене, че проковете на рѣшението по мѣровитъ дѣла почнуватъ отъ дена на обявленето сѫдностита на рѣшението, т. е. отъ дена когато е прочитано рѣшението въ окончателна форма (ст. ст. 111 и 132 мир. гражд. сѫдопроизв.). Има примѣръ, гдѣ мировий сѫдия, като разглѣдъ и рѣшилъ гражданинъ, на пр. на 1 ІЮНІЙ прогласилъ, въместо резолюция, цѣлото рѣшение сѫдъ-засѣданіе, а въ него забѣлѣжилъ, че то може да бѫде аппеллирано въ единъ мѣсецъ отъ 3 ІЮНІЙ! Ожденъ аппеллиралъ на 2 ІЮНІЙ и изгубилъ дѣлото си, защото се повелъ по указанието на сѫдията, а не по предписането на закона. Въ този случай сѫдъ не ми е извѣстно, да ли е искалъ отъ сѫдията да му възстанови срокъ за апелъ, и, ако е можилъ за това, какво е станови.

* * *

Циркуляра № 1443 (Държ. Вѣстн. брой 30) също измѣнява единъ законъ. Ст. 66 отъ врем. сѫд. прав. предписва, че всичко дѣлъностно лице отъ сѫдебното вѣдомство, като има да яви или съобщи нѣщо на което и да било правителствено учреждение или лицо, трѣба (разбира се, за да се печели време) да пише напрavo на реченото учреждение или лицо. Споредъ този законъ, както, на пр. сѫдебниятъ съдователи тѣй сѫдѣбниятъ пристави (преди членове испълнителни), когато имахъ да съобщатъ, да кажемъ, нѣкой привилегия на нѣкакъ чуждъ подданикъ, съобщавахъ и не надѣжнъ администраторъ (окръжниятъ управителъ или околийски начальникъ, гдѣ има управителъ) за прериращане на чуждъ подданикъ чрезъ консулъ му. (Преди циркуляра отъ 1879 на г. Балабанова, като министъ на външното дѣло, сѫдебниятъ мѣста и лица пращащи призовкъ и пр. дори направо до консулътъ). Сега, споредъ

изначенъ циркуляръ № 1443, въпрѣки ст. 66 отъ тоя изглавъ, италианските подданици не щъха да притежаватъ назаконно основание недвижимости въ Турция). И най-послѣ, четемъ въ рѣшението, на сѫда по изначеното дѣло, споредъ предписането на г. Министъ на Правосъднието отъ 27 Януари т. (1884) г. подъ № 500 (това предписание е главниятъ мотивъ на

съда!) Съдъвала (думите на съда), че каквато и да било дѣла въ които участвува чуждъ подданецъ по съществуващъ капитулациоенъ законъ, не може да се гледатъ отъ лѣстните съдилища безъ при съпоставие на консула или неговата драгоманина, на основание изложеното, съда постанови да се отложи тълбата за друго заседание, за когато страните ще се та и го възлага на съдилищата, когато низъ мили призоватъ отново, като се увѣдоми и италианското въ стъръ не бива да издава заповѣди, противни на закони града консулство. Прокурора поискава да се забранятъ тѣ, тий като законодателната властъ въ България е протокола, че съда не трбовало да основава опредѣленето си на министерското предписание, тий като тѣ не биле законъ, и че спорѣдъ устава за отлежаване на чужди подданици право да притежаватъ въ страната недвижими имоти, чуждъ подданици, по искове за недвижимости, се сѫдятъ отъ мѣстните съдилища както туземците. «Не можемъ да не кажемъ заслуженото хвала на този прокуроръ, който не счита всѣка министерска заповѣдь за законъ, както извика това и самъ законъ.

* * *

Дохаждаме до циркуляра отъ 19 Априлъ т. г. № 1914 (Държ. вѣстникъ, брой 36), съ който именно г. Помяновъ се вай много прослави (ако и като не-вѣжа или продѣрзливъ). Този циркуляръ предписва въ ща, която не изисква никакъ закона за съдебните по вѣренеци въ Княжеството. Въ ст. 98 отъ Врем. Съд. Прав., както е измѣнена тая статия съ закона отъ 7 Ноември 1880 (Държ. вѣстникъ, брой 84) е казано, че да бъше по-воне издадъ г. Помяновъ, другъ съ който да се распореди господствому, щото, както мировигъ съдъ, тий и окръжните съдилища да съобщаватъ въ на дѣлът, когато се пристъпва къмъ искъл е навършилъ 21 година отъ рождението си, който навънъ присъдата, за да биде всѣкий общински съзнателенъ официаленъ (български) язикъ, който е българ въгъ въ положение да засе, кой общински членъ е съвѣтъ подавникъ и не е опороченъ по съда (ст. 31 и 4 отъ Огом. Угл. Код.). По надолу този законъ гласи, че желаещъ да здраватъ трбва да представи въ съда отъ общината си свидѣтелство, че е лицо правоопорочено да ходатайствува по чужди дѣла (указъ № 651). До къмъ края на Априлъ тая година, т. е. до издаванието на този прочутъ циркуляръ, достатъчно ви бъше за да можете да здраватъ предъ който и да било съда, да притежаватъ изисканото отъ ономенати. законъ свидѣтелство за вашата правоопорочностъ отъ общината, къмъ която се числите, собствено отъ общински свидѣтели, съ която си имаха узаконено правото да здраватъ. Изведенътъ търѣтъ и но събѣ въ съда нови свидѣтели: 1) Онь надѣжнай ло мѣстото на тая юридическа аксиома, кий не ще се свидѣнъ, че сте най малко на 21 година; ако и пренираме, но ще помолимъ г. Помянова, да се не отъ сте на 35, 40 и 50 години все се изискваше да здраватъ съвѣтъ на български язикъ. Бе хѣй, човѣче, въ гора ли си расаль и телци насаль, или си куляра му, унищоженъ отъ самаго него съ втори циркуляръ, ами той който билъ си спечелилъ въ здраватъ? Незнаешъ ли, че у насъ куляръ, който трбва да се издава на учениците никакви нето неизвестно гѣльма клиентела отъ столицата и свидѣтели? Не ти ли е известно, че между здраватъ и здраватъ днесъ лица (въ това число да туришъ сега че . . . Иска чуемъ всѣко разяснение!

Лесъзъ.

Нѣколко думи по поводъ новата программа за първоначалните училища.

Обнародва се вече прѣзъ вѣстниците изработена та отъ «Учебния съвѣтъ» программа за първоначалните училища. Като иж прочетохъ и сравнихъ съ вехтата, намѣрихъ твърдъ малко разница помежду двѣте. И тази программа както и вехтата е изработена видъ се не-гледайки ни най малко на психологическото развитие на дѣцата, която дохождатъ въ училището; вито се е пакъ имало прѣдъ видъ методическото разпределение на предметъ.

Онъ една добръ наредена программа се искатъ двѣ вѣща: а) да биде методически наредена, постепенно, спорѣдъ развитието на духовните способности на дѣцата и в) да биде точно определена, чѣзъ и колкото е възможно да биде иена за всѣкиго, за да може и опитния и неопитния учителъ да я разбере. Програмата зи която е тукъ рѣчъта, неотговаря нито на едно тукъ искане.

Зи по добъръ преглѣдъ ще говори най напрѣдъ за предметъ, който съ лошо расподѣлено въ отдѣлението т. е. не методически, а по-сетиъ за предметъ, распределението на който е не чѣзъ или лошо въ едно отѣлението.

Казахъ че расподѣленето на предметъ е неметодическо, трбва и да го докажа. Ако само земемъ прѣдъ видъ развитието на дѣцата, ако по-добъръ испитъ тѣхното искане и знане, която съ тѣ спечелиле гладайки на различните предмети въ природата и

^{*)} Не лошъ по етологъ (дига).

дѣйствието на тѣхните родители ще намѣримъ, че дѣцата преди да постигнатъ въ I во отѣление, иматъ малко много искуство, знане отъ всичките предмети т. е. тие съ получиле първите основи отъ всѣка една наука. Всѣкото отъ свое собствено искуство както и отъ искуствата на другите знае че едно дѣти 6—7 год. го дашю, приди да постъпи въ училището вече има, ако и не опредѣлъ, понятие, за къса и дълго, високо и високо, тънко и дебело, тѣсно и широк, и. т. н. Знача че има основните понятия изъ География (Огъчес-твовѣденіе). Дѣцата въ горната възрастъ знаятъ имената и отличителните черти на всички домашни животни и растения. Което значи че дѣцата 6—7 год. иматъ основните понятия изъ Естествовѣденіе и то приди да постигнатъ въ I во Отѣление. Оть това се ясно види че поменитъ два предмета могатъ да се изучаватъ отъ едно отѣление начинъки. А какъ е това въ програмата? Въ програмата двата предмета захващатъ чакъ въ III отѣление, като се още натрупва толкова и такъвъ непостижимъ материалъ. Непостижимъ материалъ назвамъ, че изъ Естествовѣденіе — Минералогия е предписано да се учи покрай едно голъмо кълчество отъ Минерали, също и Кристалографията, която едва ли ще може да се учи и въ I въ и II въ класъ, причината на което е че учениците въ III то и IV то отѣление иматъ достаточни познания отъ Геометрически форми на тѣлата. Освѣти това и двата тия предмета съ турнати само почти въ III то отѣление, което съвсемъ погрѣшило. Спорѣдъ методиката на Естествената История и География (Огъчес-твовѣденіе), тие трбва да се преподаватъ въ сичките отѣления постепенно, заедно съ естествознанието на природните физически и химически закони, колкото е възможно спорѣдъ развитието на учениците.

Законъ Божи, първътъ дѣлъ отѣления материали е зеть такъвъ, какъто въобще отъ Педагогическа точка зрење, не трбва да се земе на пр. взети съ втори циркуляръ, № 2274 издаденъ съдъ единъ кратко време (на 9 Май т. г.), дѣде да го унищожи по оригиналъ начинъ, съ допълнение и отчасти изменение циркуляра отъ 19 Априлъ т. г. подъ № 1914, считамъ за необходимо да разясни . . . И разяснява сега нашъ г. Поменчо, че компетентната властъ, която трбва да дава свидѣтелство на едно лицо, да може да ходатайствува по чужди дѣла, т. е. да здраватъ въ община — градското и селското управление. Тъкмо тукъ му е мѣстото, където се съзира циркуляра „въ дѣла“ — въ отчасти — изменение; да се наведе Латинската пословица dura lex sed lex (лошъ законъ, по законъ^{*)}). Да ли наистина тамъ е био съдъ, считамъ за необходимо да разясни . . . И разяснява сега нашъ г. Поменчо, че компетентната властъ, която трбва да дава свидѣтелство на едно лицо, да може да ходатайствува по чужди дѣла, т. е. да здраватъ въ община — градското и селското управление. Тъкмо тукъ му е мѣстото, където се съзира циркуляра „въ дѣла“ — въ отчасти — изменение;

И сътварясто не до тамъ е методически разподѣлено. Въ I во Отѣление предписано е да се запознаватъ учениците съ числата отъ 1 — 20 и смѣтъ въ 4 тѣ дѣлѣ. Но освѣти това на учениците на I во отѣление може да се даде понятие отъ нѣкой дробни числа на пр. на $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ което не е предписано. Въ III то отѣление, на какво основание се предписва покрай другото и смѣтание съ десетчини дроби и просто тройно правило! За да се смѣта съ десетчини дроби, трбва предходно да се знае добръ смѣтанието съ простите дроби, защото прости дроби съ основа на десетчини; дѣтето най много въ често вижда дѣлението цѣлите числата на $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ и т. н. а не 10 и 10 повечето. Слѣдователно трбва простятъ дроби да се темезно изучатъ, па тогиъ десетчини. И спорѣдъ методиката десетчини дроби би трбвало да са учать въ IV отѣление тѣ и решаване задачи по простото тройно правило не му е мѣстото въ III отѣление а въ IV то. Миля че за това не трбва много доказателства. Освѣти това не е предписано нито въ едно отѣление да се учатъ метрическите мѣри и теглилки, което е необходимо нуждно; същото че какъ, и за другатъ предмети т. е. и Геометр. чертане съ рисоването, не са расподѣлени както трбва, а изъ Всеобщата История е предписано да се учи нѣщо неопределено, не ясно: Казва се „избрани разкази изъ историага на по-известните древни и нови народи. «Всичките учителъ не ще бъдатъ на единъ умъ и да преподаватъ едно и също изъ историята. Нѣкой ще преподава за едно събитие, като мисли че то е по-важно отъ друготѣ, а другъ пакъ ще преподава съвѣтъ противъ. И по този начинъ съгласно преподаваче въ първоначалните училища не ще имаме никога.

И отъ ступанството, домашната економия предписано е съвсемъ малко и то само въ IV то отѣление, а знае се че може да се преподава съ успехъ и въ III то отѣление отъ основните начала на домашната икономия.

И тъй отъ всичко това излиза, че програмата за първоначалните училища, никакъ не отговаря на методическото распределение на учебните предмети, нито пакъ е точно определена за да не бърка учителъ. Но е доволно да се каже само главно изъ единъ предметъ въ една програма, но, като се земе прѣдъ видъ умственото развитие на нашите селски па и градски учителъ, трбва въ програмата раздѣлението на единъ предметъ да се определи тѣ точно, щото да не може единъ да зема едно, а други друго като главно въ преподавачията си.

Програмата изработена отъ «Учебния съвѣтъ» ясно ни показва до колко слаби педагогически сили и

наме не само въ «учебния събътъ», въ и въ министерство то на народното ни просвещение.

Богато учебния събътъ е изработил такава всеполучлива програма за първоначалните училища, можеме напредъ същ да узнаемъ, като какъ ще изработи програми за средните-учебните ни заведения, които същ теже ложи и непрактични.

УЧИТЕЛСКИЙ СЪБОРЪ ВЪ Г. В. ТЪРНОВО.

На мнозина отъ читателите въвзвътъ, че въ 5 й юли т. г. въ г. В. Търново, свиканъ отъ Окружния Инспекторъ, Господина Соколова, са събра учителски съборъ, който имаше за целъ да поразмисля здраво и на общирино за положението на народните учители, за което много пъти са бъше пишали въ уважаемия в. „Славянинъ“. Но какво изръши този учителски съборъ и да ли отговори напълно на целта, за която бѣше съвършенъ? За това азъ ославямъ читателите да съждатъ, но само ще кажа отъ своя страна, че тъй никакъ не отговори на тъзи целъ, а напротивъ, въместо да опеше въздъхъ, извади очи.

На спредълениятъ денъ и на назначеното място въ града са събрахи почти половината отъ цѣлите Тър. учебни окръгъ учители, които, слѣдъ като са обизи събранието за открыто, си събрахи бюро съгласно съ инструкциите, подъ предсѣдателството на Окружния Инспекторъ и са престъпили къмъ работа. Въ първия денъ Г. Инспекторъ показва форми, за какъ да са държатъ еднообразно училищните дневници, които са приехъ отъ събранието, щото да са помоли почтаемото Министерство на Народното Просвещение за напечатването имъ. Въ втория денъ на дневниятъ ръбъ бѣхъ въпросътъ за разискване жа лоството весносно положение на народните учители и какъ трѣба да бѫдатъ учителите най-вече въ първоначалните училища. На първия въпросъ са пъзихъ дѣвъти: 1) да са помоли Почтаемото Министерство на Народ. Просвещ. да изработи, щото училищните дѣждии да са събиратъ заедно съ правителствените (съ силата на Администрацията) и въ случаи, ако, когато е срока за наплащане на учители, нѣма толкова събраници, да може училищните настъпи, чрѣзъ общинското управление да истигнатъ нуждното количество пари отъ казначейството, като взаимообразно, до дѣто да събержатъ училищните; 2) учителите да си получаватъ платите напротивъ отъ казначейството.

Огъ тъзи дѣвъти мневялъ са неприе нито едно, защото мнозина отъ Г. учителите, които да си кажемъ правичката, са виждатъ слабички, даже нѣкои отъ тѣхъ въ самоуки, като по щастие притехаватъ само едно свидетелъ отъ Приврѣмъ. Педагог. курсове, са въихъ да не би са по този начинъ попричили, които, съмъ да въввъмъ, ще бѫде наскоро. Слѣдъ като са подложи на разискване втория въпросъ, мнозина отъ Г. учителите съзаха, че, за да са избѣгнатъ конкуренциите, които ставатъ по-вече по селата, добре ще бѫде, ако са приеме, щото да бѫде отъ сега ната тъкъ учитель въ първоначалните училища този, който, съгласно съ инструкциите, е съвършилъ поне тригласно училище или, ако и да не е съвършилъ, да е учител ставащъ до сега най-малко пять години и да има свидетелство отъ привр. педагог. курсове, както и отъ общините за доброто му повѣдение и добригъ му успѣхи, които е показвалъ въ училището; а които не същъ съвършилъ III класъ, не същъ учителствували пять години и не иматъ свидетелства отъ общините за доброто си по-ведение и добригъ успѣхи, ако и да притехаватъ свидетелства отъ курсовете, да отидатъ и до съвършатъ че тегава да се приематъ за учители. Това мнѣние, които непременно трѣбваше да се приеме, по причина че до брото въспитание на народа въ една община, въ една държава зависи отъ добротъ и способностъ учители, не същъ прие, защото, разбира са, непридиса, както казахъ и по-напредъ, на тъзи отъ гда учителите, които се виждатъ слабички—самоуки. Слѣдъ това се избра комисия, коя още поднесе протоколъ на Господина Министра на Народното Просвещение и да го помоли устно, споредъ както се прие, щото да вземе по строги мѣри за рѣдовното плащане на учителите, които съгласно съ инструкциите, съ било до сега и занемарено събранието се зари.

Въввъмъ, че ако и да не прие учителски съборъ мнѣнietо за какъвътъ трѣбва да бѫде учителъ въ първоначалните училища, то почтаемото Министерство на Народното Просвещение, а вай вече Г. Окружниятъ Инспекторъ и Общините за напредъ ще обърнатъ по-серисно внимание какви учители условватъ за първоначалните училища, въ които се дава основа за по-нататканието образование на дѣцата имъ и ще пречистятъ подобни недосъвършила и самоуки учители, които въместъ да развиятъ младото поколѣніе, тѣ напротивъ го затъняватъ.

Търново, 27-и Юлий 1884 год.

Единъ посвѣтителъ

ОТВЪРШНО ПИСМО

До г-на К. Тулешкова печатаръ въ г. В. Търново.

Г-нъ Тулешковъ!

Чрѣзъ настоящето си отворено писмо ви молимъ да обявите както на другите си акционери (ако ги имате), тѣ и на настъ за книжевното дружество, което се основа прѣзъ 1882 година въ г. В. Търново, подъ название: „Книжевно Акционерно Дружество Развитие“ въ г. В. Търново, което ищне да издава книги и пр. да обогатява книжницата ни, на което сът предсѣдателъ, какво станаха акциите ни по 40 златни левчета, които получихте чрѣзъ дѣда Димитра Дунева изъ г. В. Търново съ квитанции подписаны отъ вашия подпись. Огъ нашето село осемъ акции по 40 златни лева, всичко 320 левчета, на кого въ джобчето останаха, ионеже спорѣдъ уставътъ на това дружество, акционерите му трѣбва да се събиратъ на събранието прѣзъ месецъ юлий на 1883 год. иъ измина се вече и месецъ юлий на 1884 г. има ли още нѣщо за казване.

Г-не, помните ли си писмото отъ 27 октомври 1883 год. въ което ме наричате маскара, само за това, че съмъ ви питахъ, какъо стана дружеството „Развигие“; какъо сега кой е маскара, идѣте сега и плачете за милия народъ и го убѣждавайте да поддържа вѣстниците, да бѫде спомоществователъ на нѣкоя книга или акционеръ на нѣкое дружество каквото е вашето, които, като предсѣдателъ чрѣзъ дѣда Д. Дунева събрахте сумма левчета отъ милия народъ съ измама и ги онацахте безъ да покажете нѣщо на бѣль събътъ.

с. Гореко Славово 27 юли 1884

Петъръ А. Даскаловъ.

Пловдивъ, 24 Юлий 1884 год.

Пълень съ увѣрението че не ще затворите стълбовете на уважаемия ви вѣстникъ, които и въ усилии времена за цѣлъ Български народъ е билъ отзивникъ на произволътъ, неправдата и поруганията съ човѣките съвѣтени права и свобода, моля ви, да дадете място на следующето, тѣй като въ настъ тута свободата се погази, свидетелства на печата се оскверни, неприкосновеността на жилището се наруши, и личната здравина се хвърли въ опасностъ.

Не трѣбва, мисля, да нареддамъ тукъ кунъ исторически факти по развитието и придобиванието свободата на печата изобщо, тѣй като фактите за придобиванието на тая свобода у настъ еж громадни и прѣсни въ умовете ни. Всѣдъ на една хората се стремятъ и даватъ жертви само да разширятъ свободата на печата; хората по другите места глѣдатъ на печата като на едно най-свѣто нѣщо, като на единично средство за развитие и доброцѣнието на народа, а тукъ у настъ хората се стремятъ да го ограничаватъ да го съвръжатъ; на него глѣдатъ като на плашило, като на пораза, като на най-най-вредителско, като и злочество. Но кои и какви сѫ тѣзи хора които така безбожно, така гнусно се подиграватъ съ печата? Кои и какви сѫ хората, които сѫ изланятъ, които сматратъ за злотворенъ печата? Кои сѫ нѣгови закълти врагове и врагове на цѣлото човѣчество?

Тукъ се пискатъ много философии. Тѣ сѫ отъ настината на тия низки творения, които въ добрина съ благоцѣнието и щастлието на другите глѣдатъ своята злоначастия и нищета, защото не могатъ да съблъгатъ другите за да изланятъ своята собствени джобове; защото не могатъ да държатъ хората въ съѣнота и простота, за да имъ се кланятъ и да ги иматъ като роби и мякини крави, да постъпватъ съ тѣхъ както и когато имъ скиме. Тѣ сѫ хората безъ всяка човѣчина, безъ всяка свидетелъ, безъ сълѣбъ и джелати.

Тѣй или инъкъ, ить предъ настъ тута вече стоя злодѣатъ, варваринъ, които изѣзъ по-свиренъ отъ звѣрътъ, престъпникъ, които подѣжи на смъртна присъда отъ цѣлото човѣчество; тукъ предъ настъ стоя окървавенъ въ свидетелства на печата, които и отъ турците не бѣше тѣй гнусно потъканъ, така злодѣйски нападнатъ и оскверненъ, както направи единовръмий турски катибинъ, посль храненикъ на Князя

Богориди, и сега Генералъ-Губернаторъ на злочестата Источна Румелия и безкрайно нещастна, този храненикъ, тиранинъ, и съ духъ убийственъ и сърдце звѣрско тѣй прекръстенъ отъ Шехюль-Неламъ Гаврииль наша.

Космитъ настрихахъ, човѣкъ дохаждане въ изумление, като глѣдане позорната сцена на единскиятъ безъ примеръ почти въ света произволнъ актъ, които отъ името на турския човѣкъ Гаврииль наша извършилъ минадата недѣля върху частната печатница на в. „Южна България“.

Право казване народния наши дѣцъ — дѣдо Славейковъ, — че отъ сутрешта до пладнѣ ще управлява по български (а сега обира по гръцки), и отъ пладнѣ на посѣтъ по турски.

Гаврииль наша, като 40 години кътибинъ, не закъсне да оправда предсказаното отъ дѣда Славейкова. Гаврииль наша рано-рано запрети ржави и крака, като кога зема обѣсть, и потоши ржавата си въ кръвта, а съ краката си стъхи на свидетелства — на основни за конъ, и нагази въ блата, като взе съ себе-си хора отъ сѫщото въспитание, хора окалини, хора низки и златворни, — нѣгови съучастници и дѣца въ извършването на дѣяніето.

Любознателно е, мисля, да се вижде въ кратъ по пъщъ и за тия съзаклътници въ дѣлото, за да могатъ читателите да се запознаятъ съ хората, които днес управляватъ Источна Румелия, въ рѣчетъ на които е извѣрена сѫдбата на цѣлото население, и които сѫ зели въ калинъ си ржавъ знамето на народни велики идеали.

Историческата страна на престъпленето е такава: — Гаврииль-наша, заедно съ своята зеть Левантинецъ Александриди, които е баникъ главатаръ на яланъ и шарлатанъ съединистъ, свикали засѣдане въ конакътъ отъ Маджарова, Юрукова, Д. Стамбурова, Д-ръ Хаканова, Герасима, Герджикова, Д-ръ Янкулова и постъпътъ Базовъ, за да размислятъ какъ да направятъ съ „Южна България“, за да не нишъ така сербесъ и да не изважда пръснатъ имъ дѣла на явъ. Това е било предварително, и нѣщо около 12 дена прѣдъ грознѣй дѣнь на нападненето на печатницата, ограбването ржавиентъ и пр. Гаврииль-наша билъ на милице да се нападне и растури печатницата още тогава, на които предложение по-вечето не се съгласилъ, като рѣшилъ да остане да се рѣши въ друго засѣдане, когато да се свикатъ всички на извѣрението. Подиръ 4 дена, прѣдъ които време събрали се на второ засѣдане, гдѣ били венчани шарлатани съединисти, между които и присловутъ съ хамалекъ си заключения главенъ адвокатъ Д-ръ Рудолфъ князъ Туринъ-Такенъ, подиръ него и нѣщо около 12 дена прѣдъ грознѣй дѣнь на нападненето на печатницата, ограбването ржавиентъ и пр. Гаврииль-наша билъ на милице да се нападне и растури печатницата още тогава, на които предложение по-вечето не се съгласилъ, като рѣшилъ да се съвърши въ друго засѣдане, когато да се свикатъ всички на извѣрението на това дѣяніе, трѣбва да му се даде и една форма, да се обѣщче въ законъ, за които се завзѣлъ Такенъ съ помощта на Юрукова, подиръ него Полицмейстеръ, и други които намѣри за добре Глав. Адвокатъ — Такенъ. Това тѣй рѣшило, съобщило се на Гаврииль-наша, които далъ удобрението си, като казаъ, че съгласното мнѣніе на Сорокина, не иматъ въ помощъ и Полицмейстеръ съ излишната грубостъ на Руски чиновники, за когото „свобода“ и „народъ“ не сѫществуватъ, и Такенъ се заповѣлъ за работа, като усънилъ въ 6 дена да тури всичко въ рѣдъ. Разбира се всичко тайно ставало до определенъ дѣнь за извѣрване дѣяніето, кроило се както трѣбва на престъпници.

Юруковъ и други двама сѫ били скороходици. Събрали сѫ въ конакътъ гдѣ съ полицеистъ управление, дѣто ги чакалъ полицеистъ Стамбуловъ, избирачъ настъ годишното време 5 часътъ слѣдъ пладнѣ, по европейски, и тъкъо въ туй време са отираватъ бѣзъ бързо къмъ печатницата, които е далечъ отъ туй място източно на 100 раскрада, и са помѣщава въ стара турска къща, сега собственостъ на Стефанаки Гешовъ, и съ нѣщо пристигане, нахлули всички право на горниятъ катъ сѫ букивѣ пар жадъ, ржавиентъ държатъ, гдѣто съ нисалището и всичко, като оставили долу при машината по голъмата частъ жандарми, а тѣ, т. е. Такенъ, Д. Стамбуловъ, полицеистъ, полицеистъ комисаръ и 5-6 души жандарми са намѣрили въ нисалището и по всички стани. Помощникъ на отговорниятъ редакторъ съмъ са намѣрилъ тамъ, който всички отказвали да даде ржавиентъ отъ бр. 103 и 104, но заплашването не сѫ било липсувало; руския човѣкъ показалъ искусството си, и Такенъ знаеше си. Числото на жандармите са удвоило, подказванието на наказанието са явило, и сдвали пресъдата не са прочела, уплашещъ на той начинъ, помощникъ пакъ несмѣялъ да извади ржавиентъ, а като въ несвѣтъ,

показалъ имъ мястото гдѣто сѫ држатъ. Тия бабанти башбозуци черкези, тая ордия разбойници сѫ хвърлили отвѣдажъ и, положили ржка на ржкоисцѣтъ, безъ да искатъ да знаятъ какво престиление праватъ, и че разтургатъ всичко чуждо за тѣхъ и принадлежностъ на тайността, неприкосновеността, всичко е печатарско, всичко е свято.

Дѣяніето извѣршило, цѣлъта постигната, тръгнали си, като подкарали помощника на отговорни редакторъ напрѣде си обграденъ отъ жандарми, и го закарали въ полицейското управление подъ истината, която са вършили башбозушки, като надъ злодѣй, каквито сѫ тѣ, както го и водехъ съ алай, както едно време турците караха Караджата въ Търново.

Услужливъ полицмайсторъ, по заповѣдта на Такене, распределялъ 10—15 души жандарми изъ града да търятъ отговорни редакторъ, когото хванали близо при печатницата като си отивалъ мирно и спокойно безъ да подизира иѣцо, защото не е знаелъ какво става въ Румелийски свѣтъ, и отъ тамъ, като разбойникъ, подкарали и довели го въ полицейското управление, подъ истината, извѣршивътъ своеобразенъ, като държалъ затворенъ въ една стая помощникъ му, безъ да га знаятъ и видятъ, и така на нѣколко пъти ги вадили на испитъ единъ подиръ други, и тѣ узнали дори тогава каква е работата, когато сѫ видели лице съ лице предъ страшнѣтъ сѫдии. Слѣдъ нѣколко часове ти освободили, като искали гаранции. Отговорни редакторъ съ подаль три протеста, съ които е искаль казанието на виновните въ това злодѣйско нападение на печатницата, но ги отхвърлили, не ги приематъ, и работата е до тукъ за сега достигнала и спрѣла. Съ нетърпение цѣлъ свѣтъ чака за понататъкъ, и негодуванието преминава въ всѣки единъ, който са неказва левантинецъ, турски чиновникъ и храненици, и подъ чуденецъ, който е дошелъ да скверни свѣтостта на законите ни, и да върши всичко, всичко безчестно, гнусно и безчовѣчно и за награда на тия му дѣянія, получава богато 40 лири турски въ единъ мѣсяцъ. Срамъ, позоръ за нашия народъ да храни куче да го ласъ.

Обрѣдътъ вниманието на всички наши българи безъ разлика на политически партии и партизанства, приканвамъ всѣкого чувствителенъ българинъ, който не е до сега отстъпилъ ни отъ брата си, ни народността си трампъ, и особено тия наши българи, които сѫ жертвили, кой трудъ, кой имотъ, и даже животъ за днешната тѣлъ скъпо придобита и исплатена свобода, да вникнатъ въ дѣлъчището на сърдата и душите си, да чуятъ тайнствената гласъ на съвестта си, и да отговорятъ: — да ли тия тѣхни страни чувствува произволътъ, да ли създаватъ злодѣйството да е извѣршено вънъ отъ границата на всяка законностъ и човѣшка правдина, да ли тоя актъ на потълкуването свѣтостта на печата не е прямо противъ на нашите народни стремления и желания, да ли това башбозуци нападение на частните къщи, ограбването на ржкоисци на единъ български вѣстникъ, и посѣтителството върху неприкосновеността на основния законъ, върху свободата на печата?

Моля тия наши братя и цѣлъ български народъ да послуша тоя тайнственъ гласъ, и всѣки да отговори: за това ли са изгубиха изъ помѣжду наше живите толкова наши братя ратини?! — За това ли толкова градове, села и села са обирали на прахъ и нещъ?! За това ли са оставиха толкова сироти нещастни и сираци вѣсти?! За това ли са биха изнѣши братя, по балканите, гдѣто мнозина останаха съ тѣлата имъ да са расположатъ хищните зверове, а други окленни и сакати, и голи и бѣди да са скитатъ като не мили и не драги?! За това ли и г. Бобчовъ издаваше вѣстникъ въ Букурещъ, и вършане предателство? За това ли палихъ азиятските калета толкова наши вѣстиници? За туй ли цѣлъ руски народъ си развали спокойствието, похарчи толкова пари, проли толковъ кръвъ и остави толкова сироти майки и деца сираци? За това ли?... За това ли?...

Братия! поглѣднетъ здраво на тази работа, защо та вѣчно подиръ себе си и други по големи злации. Взрете са хубаво въ хората, които са изтъгнати въ коакътъ, и отъ вѣтръ, отъ дѣлъчището си постелки, отъ разкошните яденія и пианія, и съ получаването хазъръ по хиляди гриви за единъ само мѣсяцъ, и управяватъ, издаватъ заповѣди, кроятъ разни или платнове, и ни водятъ къмъ сасинъ, къмъ смърть, като народъ. Не дѣйте остави да замине това тѣхно престиление ненаказано, както тѣ наше неоставатъ въ инцидентъ и имаме и нѣмаме вина.

Научете и това, че ако вѣстника „Южна България“, съ направилъ престиление съ туй които е било напечатано, то законъ показа пъти по които да са присъдва и накаже, но не е той пъти, който хванаха тия тириани, византинци, и шарлатани съединисти, които измамиха цѣлъ народъ, който треба и за това да имъ отплати каквото имъ са наша спорѣдъ грѣхътъ, които те направиха.

Скоропечатница на в. „Славянинъ“

Иска бѫдемъ на щрекъ и бодри, и готови да защищимъ права законъ, да запазимъ човѣнинъ си правдни и свободи, безъ които ище сме роби, ище сме ище, и скоро ще видимъ че сме осъдени на смърть, да не сѫществуваме, да са неспомъниуваме вече като народъ български.

Приемъ съ снощиата поща преписъ отъ слѣдующий

Отговоръ, пратенъ на г. Д. Цанкова въ София отъ г. предсѣдателя на либералната дружина въ Варна.

Господине!

Честитъ съмъ, въ отговоръ на писмата ви отъ 25 того, да ви извѣстя отъ страна на Варненската либерална дружина, че тя не признава да има въ срѣдата си агентюристи и безчестни хора. Съѣдователно, тукъ пий пѣма кому да даваме пътя.

Колкото до дѣлъността ни за освѣтяване публиката върху програмата на либералната партия, очертана ясно въ първий членъ на устава на партията, бѫдѣте пресноконни, че нашата дружина и за напредъ ще се старае да пази и защитава правата и свободата на народа, гарантирани отъ Търновската Конституция, както и да работи чрезъ всички законни срѣдства за своевременно премахване „зикона“ относителното измѣнение.

При това считамъ за необходимо да ви явя, че желанието на нашата дружина е да не се образува никакво привременно централно бюро при законното съществуване на избранното още на 28 ноември 1883, споредъ устава на партията ни централно либерално бюро.

Ако пъкъ вий сте рѣшили сериозно да се отѣпите отъ либералната партия и да съставите друга нѣкаква съ отѣлни бюра, натоваренъ съмъ да ви съобщамъ, да се потрудите първо да имепувате таквазито (реакционерна, пазадничева ли), или както ищете, а не да се присъюва името на съществуващата вече отъ толко време партия.

(Слѣдва подписъ на предсѣдателя на либералната дружина въ Варна).

Варна 30 юни 1884 год.

Господине Редакторе!

Въ брой 22 на вѣст. „Българинъ“ отъ 18 Юни т. г. страница трета подъ рубриката „Вѣтрѣни Но-вини“, е напечатано, че отъ вѣренъ источникъ еж бѣль научилъ всевѣдущия Бѣчеваровъ, че бирата, които сѫ произвождали въ тухашката новооткрита фабрика, е била твърдѣ вѣдителна и много не чиста, и че любопитни лица, които сѫ имали случаѧть да разглѣдатъ материалътъ имъ се видѣли много не чистъ, и че въ него били съглѣданы големи бѣли и вълности червеи, които било невъзможно да чистятъ и по тая причина многото Русенско население, като се извѣстило за тия нечистоти, са били отказано да я пие!

Тъй като горѣзъженото си отнася къмъ моята фабрика, то за това ви моля, въ опровержение на тая злонамѣренна лъжа, да публикувате тукъ привложеното Медицинско Свидѣтелство, отъ което почита е публика ще се увѣри, че написаното въ вѣстникъ „Българинъ“, не е нищо по вече, освенъ една отъ най-вѣжки лжви, публикована види се съ нѣкаква създадица.

Съ почитание Хаберманъ.

СВИДѢТЕЛСТВО.

Днесъ на 29 Юни 1884 год. ний долуподианъ съдѣтъ лѣкаръ, по собствена прозба на прѣдѣзателя на пивоварната около град. Русе, Г-на Хабермана, прѣдѣзъ всичките отдѣлни части на казината пивоварна и намѣрихъ:

1) всичките помѣщения, както: варилнята, цѣдияната (фильтровалната), сушилнята, развитъ складове и проч. се държатъ въ примѣрна чистота;

2) съ сѫщата чистота се отличаватъ и всичките сѫдове, въ които се вари и съхранява пивото, както: резервуарътъ, отъ който се испраща вода за всичките потреби; котелътъ въ който се вари пивото; филътъ, помпите, коритото за охладяване пивото, кацитъ, въ които броди (кини) пивото, бѣчвите и стъклата, въ които се съхранява;

3) Материалътъ за варене пивото, водата, ячмъкътъ, ферментътъ сѫ отъ добро качество и въ тѣхъ вѣма винъ вредно за здравието.

4) Подвиците сѫ чисти, хладни и обширни, съ добра вентилация.

5) Запасъ отъ готово пиво има още отъ Мартъ и Априлъ мѣсеси 1884 год.

6) Каналътъ за исхвърляне на непотрѣбните остатъци сѫ устроени добре и се държатъ чисто, като се промиватъ постоянно съ изобилно количество вода.

7) Както въ помѣщението и сѫдоветъ, тѣлъ и въ материала за варене пиво и въ самото пиво нищо подозрително и вредно за здравието не се заблѣжи.

Огъ всичко изложено се вижда, че пивоварната на г-на Хабермана се държи въ добъръ рѣдъ, примѣрна чистота и не съдържа никакви вредители или заразни вѣща.

За удостовѣрение на всичко казано давамъ настоящето свидѣтелство на г-на Хабермана и го подтвърдявамъ съ собственоръчните си подписи.

гр. Русе, 29 Юли 1884 год.

Д-ръ С. Радославовъ.

Д-ръ Я. Петковичъ.

Д-ръ П. Барновъ.

Съобщаватъ ни отъ много мѣста, че Цанковъ извѣрилъ още една глупостъ, като адресирали отъ своите вѣзвания до сичките общински управлени, окръжни съвѣти и др. правителствени учреждения. Чиновниците като получили вѣзванията, скъсалъ си и ги захвърлили.

Нѣкои приятели ни съобщаватъ че военната музика на Шуменската №19 дружина въ градъ ни, въ недѣля на 29 юли частъ слѣдъ 11 прѣзъ поцѣта, като изѣзла изъ градината на Швайцера, гдѣто свирѣла до него врѣме, била викана въ двора на нѣкой си консерваторъ Георги К. Болѣрски, гдѣто свирѣла около половина часъ и се играло хоро; приятелите питатъ: съ какво право и по чие ризрѣнение е викана музиката въ речения дворъ и колко е заплатила Болѣрски на музиката? — Остава на наследното началство да пенита по-отблизо за тѣзи работи.

Научаваме се, че вълбъралното несточленено събрание въ домътъ на Д-ръ Шишманова присъствовалъ и Соф. по-индмайстъръ Нешевъ. Ний обрѣдаме вниманието на г. министъ на Вѣтр., Ф. ѕ., ѿто да напомни г-ну Нешеву, че той по добъръ нека си гѣда работата, защото кради съ въ столицата изобилствуватъ; ако иска да се занимава съ партни, нѣка си даде оставката.

Тукъ се говори, че редакторъ на „Срѣдецъ“ Янко Ковачевъ, като се извѣстилъ на 27-и Юни за паданието на Министерството, телеграфически попросилъ да му се отпушнатъ още 3000 лева за вѣстника. Лошиятъ язици казватъ, че сѫ вѣче истеглени; по нищо не е извѣстно. Но вѣроятното е, че трѣбва да се побѣрзатъ да ги истегли, защото иначе безъ левове, непѣши да издава „Срѣдецъ“.

Фрагяга искали и той да се избере за депутатъ, че ужъ за туй си да съдъ оставката. Невѣрваме на това, защото пѣма въ България вече глупави хора които да си даватъ бюлетината за такава глупава овца. толкози повече, че е грѣхъ и челякъ прерѣзътъ отъ общество.

Членътъ на кодификационната комиссия Ив. Даневъ тѣзи дни си подаде оставката. Той пѣмъ да си положи кандидатурата въ Русе да го избираятъ да депутатъ. Здравие му трѣба!

Редакторъ издателъ: Т. Х. Станчевъ